

Brüssel, 17. juuli 2025
(OR. en)

11768/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0238 (COD)

COH 143
RELEX 1029
CADREFIN 110
POLGEN 93
CODEC 1047

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	17. juuli 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse määruses (EL) [...] [riikliku ja piirkondliku partnerluse määrus] sätestatud fondi osana Euroopa Regionaalarengu Fond, mis hõlmab Euroopa territoriaalset koostööd (Interreg), ja Ühtekuuluvusfond, ning kehtestatakse regionaalarenguks antava liidu toetuse rakendamise tingimused aastateks 2028–2034

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 552 final.

Lisatud: COM(2025) 552 final

Brüssel, 16.7.2025
COM(2025) 552 final

2025/0238 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse määruses (EL) [...] [riikliku ja piirkondliku partnerluse määrus] sätestatud fondi osana Euroopa Regionaalarengu Fond, mis hõlmab Euroopa territoriaalset koostööd (Interreg), ja Ühtekuuluvusfond, ning kehtestatakse regionaalarenguks antava liidu toetuse rakendamise tingimused aastateks 2028–2034

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Komisjon võttis 16. juulil 2025 vastu ettepaneku järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta aastateks 2028–2034¹. See hõlmab Euroopa Regionaalarengu Fondi (edaspidi „ERF“) ja Ühtekuuluvusfondi.

Kuigi piirkondlike ja territoriaalseid erinevusi on märkimisväärselt vähendatud, sealhulgas ELi ühtekuuluvuspoliitika abil, elab 29 % ELi kodanikest endiselt piirkondades, mille SKP elaniku kohta on alla 75 % ELi keskmisest, paljud probleemid püsivad ja esile kerkivad uued. Nende probleemidega tuleb tegeleda tõhusama ja ajakohastatud ühtekuuluvus- ja majanduskasvupoliitika kaudu, tehes koostööd riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega.

Komisjoni teatises „Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava“² on põhieesmärgiks seatud lihtsam, täpsema fookusega ja mõjusam eelarve. Ka avalik konsultatsioon näitas sidusrühmade laialdast üksmeelt selles, et on vajadus lihtsustamise ja suurema paindlikkuse järele, mis on kõige sagedamini nimetatud tegurid tulemuslikuma ja tõhusama ELi eelarve saavutamiseks.

Määruse eesmärk on tegeleda piirkondlike erinevustega ja edendada mahajäänud piirkondade arengut (ELi toimimise lepingu artikkel 176), toetades reforme ja investeerides kõigi ELi piirkondade ja linnade sotsiaalsesse ja majanduslikku arengusse ning tõhustades territoriaalset koostööd (eelkõige Interregi kava kaudu). Ühtekuuluvusfondi eesmärk on toetada investeringuid ja reforme keskkonna- ja transpordivaldkonnas liikmesriikides, kus SKP elaniku kohta on väiksem (ELi toimimise lepingu artikkel 177).

Selles määruses sätestatakse õigusnormid, mida kohaldatakse nii ERFi kui ka Ühtekuuluvusfondi, sealhulgas Euroopa territoriaalse koostöö (Interreg) suhtes.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

ERF ja Ühtekuuluvusfond täiendavad teisi riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade kohaldamisalasse kuuluvaid poliitikavaldkondi ja edendavad nii nende koostoimet. Määruses, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond aastateks 2028–2034 ning muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2095 (riikliku ja piirkondliku partnerluse määrus, edaspidi „RPP määrus“), on kehtestatud ühissätted [ühiksa] jagatud täitmise raames hallatava fondi kohta ELi tasandil.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ühtekuuluvuspoliitika taotleb koostoimet ja sidusust asjakohaste ELi rahastamisvahendite ja poliitikavaldkondadega, eelkõige Euroopa konkurentsivõime fondiga, programmiga „Euroopa horisont“, Euroopa ühendamise rahastuga ja instrumendiga „Globaalne Euroopa“.

¹ COM (2025) 571 final.

² https://commission.europa.eu/document/download/6d47acb4-9206-4d0f-8f9b-3b10cad7b1ed_en?filename=Communication%20on%20the%20road%20to%20the%20next%20MFF_en.pdf

Vastastikust täiendavust ja koostoimet liidu pikaajalises eelarves ja liikmesriikidega maksimeeritakse muu hulgas konkurentsivõime koordineerimise töövahendiga, millega viiakse ELi ja liikmesriikide tasandi tööstus- ja teaduspoliitika ning investeringud omavahel kooskõlla üleeuroopalist huvi pakkuvate või ELi lisaväärtust andvate projektide elluviimiseks. Järjepidevuse aitab saavutada ka mitmeaastase finantsraamistiku uus struktuur, millega tagatakse koostoime asjaomaste liidu programmide vahel, välditakse kattuvusi ja keskendutakse investeringutele, millel on suur liidu lisaväärtus, kusjuures ERFi ja Ühtekuuluvusfondi fookus on riikliku ja piirkondliku tähtsusega reformidel ja investeringutel. Territoriaalne ühtekuuluvus ja kestlik areng eeldavad nii praeguste kui ka tulevaste põlvkondade vajadustega arvestamist ning noortele tuleb anda võimalus aktiivselt osaleda kerksete ja jõukate piirkondade kujundamisel. On oluline hõlbustada noorte juurdepääsu haridusele, tööhõivele, innovatsiooni ökosüsteemidele ja eluasemele, edendada nende kodanikuaktiivsust ja demokraatlikku osalust ning toetada kultuurisektorit.

ERF tagab ka sidususe praeguste ja tulevaste võrdõiguslikkuse liidu strateegiate³ ja õigusaktidega, mille eesmärk on võidelda igasuguse diskrimineerimisega soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

ELi meetmed põhinevad Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 174, mille kohaselt „töötab liit välja ja rakendab meetmeid majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks. Iseäranis taotleb liit eri regioonide arengutaseme ühtlustamist ning mahajäämuse vähendamist kõige ebasoodsamates piirkondades.“

ERFi eesmärgid on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 176: „Euroopa Regionaalarengu Fond on mõeldud selleks, et olla abiks põhiliste regionaalsete ebavõrdsuste korvamisel liidu piires, võttes osa arengus mahajäävate regioonide arengulisest ja struktuurilisest kohandamisest ning taandarenguga tööstuspiirkondade ümberkorraldamisest.“

Ühtekuuluvusfondi eesmärgid on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 177: „Sama menetluse kohaselt asutatud Ühtekuuluvusfond annab rahalist abi keskkonnaprojektidele ning üleeuroopaliste võrkude projektidele transpordi infrastruktuuri valdkonnas.“

ELi toimimise lepingu artikkel 178 on õiguslik alus, et vastu võtta ERFIGa, Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki (Interreg) toetava ühtekuuluvuspoliitika fondiga seotud rakendusmäärusi.

Lisaks sellele on ELi toimimise lepingu artiklis 174 sätestatud, et eralist tähelepanu pööratakse maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele ja regioonidele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolseimatele piirkondadele, saartele, piiriülestele ja mäestikualadele.

3

ELi toimimise lepingu artikliga 349 nähakse ette erimeetmete võtmine, et võtta arvesse äärepoolseimate piirkondade struktuurilist, sotsiaalset ja majanduslikku olukorda, mida tingivad teatavad konkreetsed asjaolud, mis piiravad märkimisväärselt nende arengut.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

ERF ja Ühtekuuluvusfond edendavad liikmesriikidevahelist lõimumist ja koostööd ning vähendavad piirkondlikke erinevusi liikmesriikides ja nende vahel, sealhulgas linna-, maa-, ranniku- ja hõredalt asustatud piirkondade vahel ning Mandri-Euroopa ja äärepoolseimate piirkondade ning saarte vahel. Tänu ühtekuuluvuspoliitika rahastusele on tehtud investeeringuid, mida ilma ELi vahenditeta poleks samas ulatuses, sama ambitsioonikalt ja sama kiiresti ellu viidud. Seega ei suuda liikmesriigid üksi tegutsedes ettepaneku eesmärgke saavutada ja liidu toetus loob lisaväärtust.

ELi tasandi meetmed lisavad väärtust liikmesriikide tasandil võetavatele meetmetele. Ühtekuuluvuspoliitika rahastus oli aastatel 2014–2020 märkimisväärne, moodustades peaaegu 13 % valitsemissektori koguinvesteeringutest ELis ja 51 % Ühtekuuluvusfondist rahastatavates riikides⁴. Majandusuuringutest⁵ nähtub järjepidevalt, et ühtekuuluvuspoliitikal on positiivne mõju piirkondlikule majanduskasvule, seda isegi kohalikul tasandil⁶. Lisaks näitavad makromajanduslikud simulatsioonid,⁷ et ühtekuuluvuspoliitika investeeringutest tulenev ELi SKP kasv jõuab suurima mõjuga aastaks peaaegu 1 %-ni. Kasu on eriti märkimisväärne vähem arenenud piirkondades, kus SKP prognoosid rakendusperioodi lõpus ületavad ühtekuuluvuspoliitikata prognoose. Arenenumates piirkondades avaldub väiksem, kuid positiivne pikaajaline ülekanduv mõju (eri piirkondadesse edasi kanduv kasu). Selle ülekanduva mõju osakaal kogu ELi SKP-le avalduvas mõjus on ligikaudu 15 %, kusjuures suurim osakaal (45 %) on arenenud piirkondades⁸.

Lisaks on määruses esitatud poliitilised valikud proportsionaalsed, kuna fonde rakendatakse eelarve jagatud täitmise raames: programme ei halda otseselt Euroopa Komisjon, vaid neid rakendatakse koostöös liikmesriikidega.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ja ei lähe selle eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. See kuulub majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks võetavate meetmete alla. Vahendi eesmärgid ja vastav ELi

⁴ [Outcome of 2021-2027 programming - Cohesion Policy | Data | European Structural and Investment Funds \(europa.eu\)](#)

⁵ Pellegrini, G. *et al.*, „Measuring the effects of European Regional Policy on economic growth: A regression discontinuity approach“, *Papers in Regional Science*, kd 92, 2013, lk 217–233; Becker, S. *et al.*, „Absorptive Capacity and the growth and investment effects of regional transfers: A regression discontinuity design with heterogeneous treatment effects“, *American Economic Journal: Economic Policy*, kd 5, nr 4, 2013; Becker, S. *et al.*, „Effects of EU Regional Policy: 1989–2013“, *Regional Science and Urban Economics*, kd 69, 2018, lk 143–152; Crescenzi, R. ja Giua, M., „One or many Cohesion Policies of the European Union? On the differential economic impacts of Cohesion Policy across Member States“, *Regional Studies*, kd 54, nr 1, 2020, lk 10–20; Di Caro, P. ja Fratesi, U., „One policy, different effects: Estimating the region-specific impacts of EU cohesion policy“, *Journal of Regional Science*, kd 62, 2022, lk 307–330.

⁶ Bachtrögler-Unger, J. *et al.*, „EU cohesion policy on the ground: Analyzing small-scale effects using satellite data“, *Regional Science and Urban Economics*, kd 103, 2023, 103954.

⁷ 9. ühtekuuluvusaruanne https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en.

⁸ Monfort, P., Crucitti, F., Lazarou, N. ja Salotti, S., *The economic spillovers of EU cohesion policy 2007–2013*, Euroopa Komisjon, 2021, JRC125419.

toetus on proportsionaalsed sellega, mida rahastamisvahendiga soovitakse saavutada. Ettepaneku eesmärk on ka tõhustada varasemaid lihtsustamispuudlusi ning ühtlustada ja konsolideerida veelgi eeskirju.

- **Vahendi valik**

Kõige asjakohasem vahend käesoleva ettepaneku rakendamiseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ERFi [ja Ühtekuuluvusfondi] kohta, millega täiendatakse [ettepanekut määruse kohta, mis käsitleb riikliku ja piirkondliku partnerluse fondi].

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

ERFi ja Ühtekuuluvusfondi **järelhindamise** esialgsed tulemused näitavad, et programmid püsivad enamiku oma eesmärkide saavutamisel graafikus. Seni on fondide abil toetatud rohkem kui 2,5 miljonit väikest ja keskmise suurusega ettevõtjat ning loodud üle 370 000 töökoha. Uued lastehoiukohad on loodud ligikaudu 24 miljoni lapse jaoks. Lisaks investeeriti üle 66 miljardi euro kliimaga seotud projektidesse ja ELi taastuvenergia tootmise võimsust suurendati rohkem kui 6 000 megavati võrra. Samuti võimaldasid fondid võtta kasutusele metsatulekahjude eest kaitsmise meetmeid, millest esitatud andmete kohaselt saab kasu rohkem kui 24 miljonit inimest, ning parandada lairibaühenduse kättesaadavust rohkem kui 8 miljoni leibkonna jaoks.

Programmitöö perioodil 2014–2020 rakendatud lihtsustamismeetmed on halduskoormust mõningal määral vähendanud, kuid lihtsustamisvõimalusi on veel, näiteks lihtsustatud kuluarvestuse ja kuludega sidumata rahastamise kohaldamisala laiendamine. ELi tasandi nõuetest kaugemale minevad riiklikud eeskirjad (ülereguleerimine) raskendavad endiselt märkimisväärselt ERFi ja Ühtekuuluvusfondi rakendamist.

Tulemusraamistik võimaldas ühiste näitajate, vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste abil luua usaldusväärse andmebaasi tõendite ja analüüside jaoks, eelkõige tehtud edusammude kohta ühtlustatud andmete, sealhulgas toetusesaajate andmete kogumisega. Riiklike andmebaaside koostalitlusvõime ja juurdepääsetavuse parandamine mitte ainult ei hõlbustaks paremat seiret ja suurendaks poliitika tulemustele orienteeritust, vaid vähendaks ka halduskoormust.

Tänu rahastamise ulatusele, täiendavate erainvesteeringute kaasamisele ja investeeringute suunamisele tegid ERF ja Ühtekuuluvusfond võimalikuks investeeringud, mida liikmesriigid ilma nende fondideta tõenäoliselt ei oleks teinud. Lisaks annavad ERF ja Ühtekuuluvusfond lisaväärtust mitmeaastase planeerimise ja rahastamise järjepidevuse kaudu.

Tõendid näitavad, et toetus oli suures osas asjakohane nii toetusesaajate jätkuvate kui ka tekkivate vajaduste rahuldamiseks kogu programmitöö perioodi vältel. Investeeringud olid olulised Euroopa konkurentsivõime seisukohast ja enamasti kooskõlas Euroopa roheline kokkuleppega, kuigi liikmesriikide vahel esines mõningat ebajärjepidevust. ELi tasandil eraldati enamik investeeringuid poliitikavaldkondadele, mis on seotud riigipõhistes soovitustes mainitud vajalike reformidega, kusjuures liikmesriigiti esines erinevusi. Üldiselt on riigipõhised soovitused olnud kasulik vahend, mis on aidanud liikmesriikidel suunata investeeringuid vajalike reformide elluviimisse. Vähem on tõendeid selle kohta, et programmitöö perioodil koostatud riigipõhised soovitused mõjutavad prioriteetide seadmist või vahendite ümberjaotamist.

ERF ja Ühtekuuluvusfond sobivad hästi territoriaalse ühtekuuluvuse toetamiseks. Nende ülesehituse ja juhtimisstruktuuriga tagatakse, et investeerimisstrateegiad tegelevad territoriaalsete probleemidega ning võimaldavad nii riiklikku kui ka detsentraliseeritud piirkondlikku programmitööd ja rakendamist, kohandades ELi prioriteetide elluviimise territoriaalsete vajadustega. Mõnel juhul oleks suurem paindlikkus valdkondliku keskendamise põhimõtte kohaldamisel võimaldanud paremat kohandamist territoriaalsete eripäradega. Mudelsimulatsioonid näitavad, et ühtekuuluvuspoliitika sekkumistel on positiivne mõju ELi majandusele. ELi SKP on poliitikaperioodi lõpus hinnanguliselt + 0,6 % suurem kui hüpoteetilise stsenaariumi korral, kus poliitikat ei rakendata.

Interregi puhul leiti, et selle toimimist saab tulevikus parandada eelkõige suurema ühtlustamise ja ELi eri rahastamisvoogude parema koordineerimisega.

ERFi, Ühtekuuluvusfondi ja õiglase ülemineku fondi **vahehindamise** esialgsetest tulemustest nähtub, et kuigi rakendamine algas hilinemisega ja oli programmitöö perioodi alguses aeglane, kiirenes see 2024. aasta esimesel poolel märkimisväärselt. Viivitused tulenesid suuresti välistest teguritest ning olid seotud COVID-19 kriisi ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjaga. Liikmesriigid seadsid esikohale ELi tasandil kriisile reageerimiseks loodud vahendid, eelkõige taaste- ja vastupidavusrahastu.

Tänu fondide töösse n-õ sisse ehitatud territoriaalsetele kaalutlustele ja vahenditele sobivad nad hästi piirkondlike erinevustega tegelemiseks. Piisav haldussuutlikkus on nõutav, kuid mitte veel kõigi programmide puhul täidetud eeltingimus. Partnerlusel ja mitmetasandilisel valitsemisel on suur positiivne mõju programmitööle ja rakendamisele, kuid sidusrühmade kaasamise ja kaasava otsustusprotsessi valdkonnas on veel parandamisruumi.

Üleminek vähematele ja selgematele eeltingimustele on suurendanud tõhusust. Enamik eeltingimusi on juba täidetud ja käivitanud reformiprotsessid sellistes valdkondades nagu nutikas spetsialiseerumine, transport ja kliima. Eeltingimused ning taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärgid on olnud mõnes valdkonnas üksteist tugevdavad. Tingimuste kohandamine konkreetsetele riigisestele ja piirkondlikele oludele, selle asemel, et jätta need üldkohaldatavaks kõigi programmide suhtes, võib suurendada ühtekuuluvuspoliitika investeeringute koostoimet asjaomaste valdkondlike poliitikameetmete ja kohalike vajadustega.

Liikmesriikides on häid tavaid, mille puhul ühendatakse ühtekuuluvuspoliitika ning taaste- ja vastupidavusrahastu vahendid täiendavate meetmete toetamiseks. Taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkidest lähtuvalt käivitatud reformid tulevad kasuks ühtekuuluvusinvesteeringutele ja vastupidi: eeltingimused võivad olla kasulikud ka taaste- ja vastupidavusrahastu investeeringute seisukohast.

Uued lihtsustamismeetmed aitavad vähendada halduskoormust. Lihtsustatud kuluarvestustel ja kuludega sidumata rahastamisel on suur potentsiaal, kuid nende kasutuselevõtt on jäänud ebahütlaseks.

ERF ja Ühtekuuluvusfond võimaldavad lahendada konkreetseid arenguprobleeme, mida nende puudumise korral samal määral ei käsitletak. Fondide lisaväärtus hõlmab pikaajalist strateegilist perspektiivi ja suutlikkuse suurendamist piirkondlikul ja sellest madalamal tasandil, millel on positiivne ülekanduv mõju riiklike vahendite rakendamisele. Mitmetasandilise valitsemise ja partnerluse põhimõtte seob ELi, liikmesriigi ja piirkondliku tasandi kohapõhise lähenemisviisi kaudu, mis võrreldes muude riiklike ja ELi vahenditega on hinnatud fondide puhul ainulaadne. Fondidest toetatakse selge Euroopa mõõtmega valdkondi, sealhulgas kliimameetmeid, digiüleminekut, kaitset, üleeuroopalist transporti ning piirkondadevahelist ja piiriülest koostööd.

Vahendite jaotus on väga suurel määral kooskõlas nii nõukogu strateegilise tegevuskava ja komisjoni presidendi suunistega kui ka Euroopa poolaasta prioriteetidega. Lisaks toetatakse fondidest Draghi aruandes mainitud majanduskasvu hoogustavaid valdkondi. See annab tunnistust ühtekuuluvuspoliitika jätkuvast asjakohasusest käimasoleva poliitikatsükli ja prognoositavate tulevaste vajaduste seisukohast.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Komisjon suhtles algatusprotsessi ajal aktiivselt sidusrühmadega, eelkõige temaatiliste ürituste ja avalike konsultatsioonide kaudu, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud riikliku ja piirkondliku partnerluse fondi käsitleva määruse (EL) [...] ettepaneku seletuskirja vastavas peatükis.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Teave selle kohta, kuidas komisjon kasutas väliseksperthe, on esitatud riikliku ja piirkondliku partnerluse fondi käsitleva määruse (EL) [...] ettepaneku seletuskirja vastavas peatükis.

- **Mõjuhindang**

Teave komisjoni mõjuhindangu kohta on esitatud riikliku ja piirkondliku partnerluse fondi käsitleva määruse (EL) [...] ettepaneku seletuskirja vastavas peatükis.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Algatus peaks aitama märkimisväärselt vähendada halduskoormust ja kulusid ning tõhustada liidu toetuse rakendamist, vt ka riikliku ja piirkondliku partnerluse fondi käsitleva määruse (EL) [...] ettepaneku seletuskirja vastavat peatükki.

- **Põhiõigused**

Liidu toetust rakendatakse kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja õigusriigi põhimõttega, nagu on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2020/2092 artikli 2 punktis a, vt ka määruse (EL) (RPP määrus) ettepaneku seletuskirja vastavat jagu.

Lisaks õigusriigi tingimuslikkuse määrusele, mida kohaldatakse jätkuvalt kogu ELi eelarve suhtes, sisaldab käesolev määrus tugevaid kaitsemeetmeid tagamaks, et rahalisi vahendeid rakendatakse kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja õigusriigi põhimõttega, nagu on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2020/2092 artikli 2 punktis a. Tulevastesse kavadesse selliste reformide lisamine, mis on muu hulgas seotud õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes esitatud soovitustega, peaks samuti parandama põhiõiguste kaitset ja tugevdama harta järgimist.

Käesolev algatus on ka kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni põhimõtetega.

4. MÕJU EELARVELE

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Käesoleva ettepaneku kohast liidu toetust rakendavad liikmesriigid eelarve jagatud täitmise kaudu ja komisjon eelarve otsese/kaudse täitmise kaudu. Liidu toetuse rakendamist jälgitakse mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 suhtes kohaldatava tulemusraamistiku abil, mis on sätestatud määruse (EL) [...] [tulemusraamistiku määrus] ettepanekus.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Enamik ERFi ja Ühtekuuluvusfondi rakendamise eeskirjadest on esitatud määruses (EL) [RPP määrus].

I peatükk sisaldab üldsätteid ajavahemikul 2028–2034 ERFist antava toetuse, sealhulgas Euroopa territoriaalse koostöö (Interreg) jaoks antava toetuse, ja Ühtekuuluvusfondist antava toetuse kohaldamisala kohta.

II peatükis on sätestatud normid, mis käsitlevad Interregi, millega edendatakse Interregi kava raames koostööd liikmesriikide ja nende piirkondade vahel liidus ning liikmesriikide, nende piirkondade ja mitteliikmesriikide või piirkondliku integratsiooni ja koostöö organisatsioonide vahel.

III peatükk sisaldab konkreetseid lõppsätteid.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse määruses (EL) [...] [riikliku ja piirkondliku partnerluse määrus] sätestatud fondi osana Euroopa Regionaalarengu Fond, mis hõlmab Euroopa territoriaalset koostööd (Interreg), ja Ühtekuuluvusfond, ning kehtestatakse regionaalarenguks antava liidu toetuse rakendamise tingimused aastateks 2028–2034

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 177, 178 ja 349,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust¹⁰,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 176 on sätestatud, et Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) on mõeldud selleks, et olla abiks põhiliste piirkondlike ebavõrdsuste korvamisel liidus. ELi toimimise lepingu kõnealuse artikli ning artikli 174 teise ja kolmanda lõigu kohaselt on ERFi eesmärk aidata kaasa eri regioonide arengutaseme ühtlustamisele ja mahajäämuse vähendamisele kõige ebasoodsamates piirkondades, mille seas tuleks erilist tähelepanu pöörata regioonidele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, sealhulgas eelkõige rahvaarvu vähenemisest tulenevad ebasoodsad tingimused, näiteks väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolseimatele piirkondadele, saartele ja piiriülestele ning mäestikualadele.
- (2) Ühtekuuluvusfond loodi selleks, et aidata saavutada üldist eesmärki tugevdada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, andes rahalist abi keskkonnaprojektidele ning üleeuroopaliste võrkude projektidele transporditaristu valdkonnas (TEN-T), nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1315/2013¹¹.
- (3) Liidu toetust ERFist ja Ühtekuuluvusfondist antakse riikliku ja piirkondliku partnerluse fondist vastavalt nimetatud fondi tegevust reguleerivatele eeskirjadele, mis

⁹ ELT C, lk .

¹⁰ ELT C, lk .

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1315/2013 üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevate liidu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 661/2010/EL ([ELT L 348, 20.12.2013, lk 1](#)).

on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) [riikliku ja piirkondliku partnerluse määrus, edaspidi „RPP määrus“]¹².

- (4) Määruses (EL) XX [RPP määrus] on sätestatud ühiseeskirjad, mida kohaldatakse eri fondide suhtes, sealhulgas ERF, Euroopa Sotsiaalfond (ESF), Ühtekuuluvusfond, Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF), Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (AMIF), Sisejulgeolekufond ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu, mis tegutsevad ühises raamistikus (edaspidi „fondid“).
- (5) ERFi ja Ühtekuuluvusfondi rakendamisel tuleks järgida Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklis 3 ja ELi toimimise lepingu artiklis 10 sätestatud horisontaalseid põhimõtteid, sealhulgas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet, võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat. Liikmesriigid peaksid ka järgima ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatud kohustusi ning tagama juurdepääsetavuse kooskõlas selle artikliga 9 ja vastavalt liidu õigusele, millega ühtlustatakse toodete ja teenuste ligipääsetavusnõudeid. Liikmesriigid ja komisjon peaksid püüdma kõrvaldada ebavõrdsust ja edendada soolist võrddõiguslikkust, lõimida soolist perspektiivi ning võidelda diskrimineerimisega, mis toimub soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel. Fondidest ei tohiks toetada meetmeid, mis aitavad kaasa mis tahes vormis segregatsioonile. ERFi ja Ühtekuuluvusfondi eesmärged tuleks ellu viia kestliku arengu raames ning seejuures peaks liit edendama keskkonna säilitamise, kaitse ja selle kvaliteedi parandamise eesmärged, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 11 ja artikli 191 lõikes 1, võttes arvesse „saastaja maksab“ põhimõtet. Siseturu terviklikkuse kaitsmiseks peavad ettevõtjatele kasu toovad tegevused vastama ELi toimimise lepingu artiklites 107 ja 108 sätestatud riigiabi eeskirjadele.
- (6) ERF ja Ühtekuuluvusfond peaksid neile aluslepingutes kindlaks määratud kohaldamisala piires aitama kaasa määruse (EL) [RPP määrus] artiklites 2 ja 3 sätestatud konkreetsete poliitikaeesmärkide saavutamisele. Vajalik on täpsustada võimalusi saada ERFist ja Ühtekuuluvusfondist toetust ebasoodsas olukorras olevate piirkondade, linnapiirkondade ja äärepoolseimate piirkondade jaoks. Lisaks on vaja kehtestada sätted Euroopa territoriaalse koostöö (Interreg) rakendamiseks.
- (7) Kooskõlas põlvkondadevahelise õigluse põhimõttega ja liidu pühendumusega lapse õiguste kaitsmisele ning noortestrategiega peaksid ERF ja Ühtekuuluvusfond toetama meetmeid, millega panustatakse kestlikusse arengusse tulevaste põlvkondade heaks, edendatakse noorte võimalusi kõigil territooriumidel ning käsitletakse ebasoodsas olukorras olevate piirkondade noorte erivajadusi, eelkõige ebasoodsas olukorras olevates ja väheneva elanikkonnaga regioonides, sealhulgas oskuste, innovatsiooni, ettevõtluse, kestlike elatusvahendite ning kultuuri või spordiga seotud taristut. Sellist toetust võib rakendada integreeritud linnaarengu või kohaliku arengu strateegiate kaudu.
- (8) Liikmesriigid ja eelkõige need, kus on märkimisväärsed roma elanikkonnaga seotud väljakutseid, pööravad erilist tähelepanu romade võrddõiguslikkusele ja kaasamisele. Toetust ei tohiks anda meetmetele, mis aitavad kaasa puuetega inimeste ja tõrjutud kogukondade, nagu romade mis tahes vormis segregatsioonile või tõrjutusele.

¹² ELT ...

- (9) Kestliku linnaarengu edendamiseks peetakse vajalikuks toetada integreeritud territoriaalset arengut, et tulla paremini toime linnapiirkondade, sealhulgas funktsionaalsete linnapiirkondade majanduslike, keskkonnavalaste, kliima-, demograafiliste ja sotsiaalsete probleemidega, võttes samal ajal arvesse vajadust edendada linna- ja maapiirkondade vahelisi ühendusi. Neid lähenemisviise kajastavad meetmed tuleks määrata kindlaks riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade asjakohastes peatükkides.
- (10) Erilist tähelepanu tuleb pöörata äärepoolseimatele piirkondadele, eelkõige võttes ELi toimimise lepingu artikli 349 alusel vastu meetmed, mille abil äärepoolseimad piirkonnad saavad katta lisakulud, mis tekivad ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud ühe või mitme püsiva piirava teguri tõttu, milleks võib olla nende kaugus, saareline asend, väike pindala, rasked looduslikud olud või majanduslik sõltuvus mõnest tootest, ning mille püsivus ja koosmõju piiravad olulisel määral nende arengut. Nagu on tavaks kõigi ERFist ja Ühtekuuluvusfondist kaasrahastatavate tegevuste puhul, peaks ERFi toetus tegevus- ja investeerimisabi rahastamiseks äärepoolseimates piirkondades vastama ELi toimimise lepingu artiklites 107 ja 108 sätestatud riigiabi eeskirjadele, et kaitsta siseturu tervikkust.
- (11) Et toetada liidu territooriumi harmoonilist arengut eri tasanditel, tuleks ERFist Interregi raames toetada piiriülest, riikidevahelist, piirkondadevahelist ja äärepoolseimate piirkondade koostööd.
- (12) Interregi tuleks rakendada väljaspool riikliku ja piirkondliku partnerluse kavasid Interregi kava kujul, et näha ette koostööeesmärgi konkreetne kontekst ja vajalik rakenduskord mitut riiki hõlmavate projektide jaoks, sealhulgas nelja tegevussuuna eripärad.
- (13) ERF võib Interregi raames aidata kaasa kõigi erieesmärkide saavutamisele. Lisaks peaks see aitama saavutada täiendavaid erieesmärke, et käsitleda konkreetseid küsimusi, nagu „koostöö parem juhtimine“, „ohutum ja turvalisem Euroopa“ ning „Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga piirnevate piirkondade kerksuse suurendamine“. Selleks et ERFist oleks võimalik anda Interregi raames toetust nii taristuinvesteeringutena kui ka nendega kaasnevate investeeringute, koolitus- ja integratsioonitegevustena, on vaja ette näha, et ERF võib toetada ka määruse (EL) [RPP määrus] artikli [3 lõike 1 punktis c – sotsiaalse ühtekuuluvuse erieesmärgid] sätestatud erieesmärkide alla kuuluvaid tegevusi.
- (14) Komisjonile tuleks anda rakendamisolulised võtta vastu Interregi peatükkide loetelud ja iga Interregi peatüki jaoks ette nähtud liidu toetuse kogusumma loetelu ning neid loetelusid muuta. Neid rakendamisolulisi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes. Kuigi sellised õigusaktid on üldist laadi, tuleks kasutada nõuandemenetlust, võttes arvesse, et sätteid kohaldatakse vaid tehniliselt. Interregi kava asjaomase peatüki heakskiitmise otsus peaks olema rahastamisotsus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509¹³ artikli 110 lõike 1 tähenduses.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (uuesti sõnastatud) – PE/99/2023/REV/1 – (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (15) Lisaks peaksid liikmesriigid koostama peatükid, et määrata kindlaks toetuse rakendamiseks olulised programmitöö elemendid. Komisjon peaks need peatükid korrapäraste ajavahemike tagant heaks kiitma.
- (16) ERFist ja liidu välistegevuse rahastutest antava toetuse kõige tõhusamaks kasutamiseks tuleks luua mehhanism, et korraldada toetuse tagastamine juhul, kui väliskoostöö programme ei ole võimalik vastu võtta või kui nende elluviimine tuleb lõpetada, sealhulgas selliste kolmandate riikide puhul, kes ei saa toetust ühestki liidu rahastust. Selle mehhanismi eesmärk peaks olema saavutada programmide optimaalne toimimine ja kõnealuste vahendite omavaheline võimalikult hea koordineerimine.
- (17) Koostöömeetmete edendamiseks ja elavdamiseks peaksid asjaomases liikmesriigis asuvate partnerite vahelised või eri liikmesriikide vahelised koostöötegevused, mis on seotud antava toetusega, jääma võimalikuks kõigi erieesmärkide raames. Selline tõhustatud koostöö täiendab Interregi raames tehtavat koostööd ja selles võivad osaleda partnerid liidu mis tahes piirkonnast, aga ka piiriülesed piirkonnad ja piirkonnad, mis on kõik hõlmatud makropiirkondliku või merepiirkonna strateegiaga või nende kahe kombinatsiooniga.
- (18) Võttes arvesse Iirimaa ainulaadseid ja eriomaseid asjaolusid ja selleks et toetada põhja-lõuna koostööd suure reede kokkuleppe raames, tuleks uue piiriülese peatükiga PEACE PLUS jätkata ja arendada edasi Iirimaa ja Põhja-Iirimaa piiriäärsete krahvkondade vaheliste varasemate programmide raames tehtud tööd. Arvestades PEACE PLUSi praktilist tähtsust, on vaja tagada, et kui toetatakse rahu ja leppimist, peaks ERF aitama edendada ka asjaomaste piirkondade sotsiaalset, majanduslikku ja piirkondlikku stabiilsust, eelkõige kogukondadevahelise ühtekuuluvuse edendamise meetmete abil. Peatüki eripära arvesse võttes tuleks seda hallata integreeritult, lõimides Ühendkuningriigi rahalise osaluse programmi sihtotstarbelise välistuluna.
- (19) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt tugevdada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, korvates põhilisi piirkondlikke ebavõrdsusi liidus, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda eri piirkondade arengutaseme erinevuse ja kõige ebasoodsamas olukorras olevate piirkondade mahajäämuse ulatuse ning liikmesriikide ja piirkondade piiratud rahaliste vahendite tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimise

Käesolevas määruses sätestatakse eritingimused liidu toetuse rakendamiseks kooskõlas määruse (EL) [RPP määrus] artiklis 2 ja eelkõige selle punktis a ja e sätestatud üldeesmärkidega.

Samuti kehtestatakse selles sättes, mis on vajalikud Euroopa territoriaalse koostöö (edaspidi „Interreg“) edendamiseks antava liidu toetuse rakendamiseks, et tugevdada koostööd

liikmesriikide ja nende piirkondade vahel liidu sees ning liikmesriikide, nende piirkondade ja kolmandate riikide, partnerriikide, muude territooriumide või ülemeremaade ja -territooriumide või piirkondliku integratsiooni ja koostöö organisatsioonide vahel.

Kõnealust liidu toetust antakse riikliku ja piirkondliku partnerluse fondist vastavalt nimetatud fondi tegevust reguleerivatele eeskirjadele, mis on sätestatud määruses (EL) [RPP määrus].

Artikkel 2

ERFist ja Ühtekuuluvusfondist antav toetus

Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) ja Ühtekuuluvusfondist toetatakse määruses (EL) [RPP määrus] sätestatud erieesmärke, mis aitavad saavutada määruse (EL) [RPP määrus] artikli 2 lõike 1 punktis a sätestatud üldeesmärki kooskõlas nende fondide vastava kohaldamisalaga, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklites 176 ja 177.

Artikkel 3

Mõisted

- 1) „Euroopa territoriaalne koostöö (Interreg)“ – koostöö liikmesriikide ja nende piirkondade vahel liidu sees ning liikmesriikide, nende piirkondade ja mitteliikmesriikide või piirkondliku integratsiooni ja koostöö organisatsioonide vahel, mida rahastatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse fondist ning asjakohasel juhul instrumendist „Gloaalne Euroopa“.
- 2) „Mitteliikmesriik“ – kolmandate riikide või partnerriikide territooriumid ning liikmesriikide ülemeremaad ja -territooriumid.

Kui määruse (EL) [RPP määrus] artiklites 69 [Liikmesriikide kohustused], 70 [Iga-aastase kinnituspaketi esitamine], 74 [Andmete kogumine ja salvestamine] ja 77 [Maksetaotluste esitamine ja hindamine] on osutatud „liikmesriigile“, käsitatakse seda käesoleva peatüki kohaldamisel kui „korraldusasutuse asukohaliikmesriiki“.

Artikkel 4

Toetus ebasoodsas olukorras olevatele piirkondadele

1. Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 174 pööravad liikmesriigid erilist tähelepanu ebasoodsas olukorras olevate piirkondade ja alade, eelkõige maapiirkondade, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondade ning raskete ja püsivate ebasoodsate looduslike või demograafiliste tingimustega regioonide, nagu väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolseimad piirkonnad, saared, piiriülesed ja mäestikualad, aga ka õiglase ülemineku piirkondade ning Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga piirnevate piirkondade probleemide lahendamisele. Kui see on asjakohane, esitavad liikmesriigid ja piirkonnad kooskõlas määruse (EL) [RPP määrus] artiklitega 72–74 [integreeritud kohalik ja linnaareng] oma riikliku ja piirkondliku partnerluse kavas integreeritud lähenemisviisi käesolevas lõikes osutatud piirkondade ja alade demograafiliste probleemide või erivajaduste käsitlemiseks. Selline integreeritud lähenemisviis võib hõlmata selleks otstarbeks mõeldud sihtotstarbelise rahastamise kohustust ning selle võib lisada riikliku ja piirkondliku partnerluse kava asjakohastesse peatükkidesse.

Artikkel 5
Kestlik linnaareng

Osana oma territoriaalsest arengust toetavad liikmesriigid integreeritud linnaarengu strateegiaid, milles keskendutakse kestlikule arengule ning käsitletakse keskkonna-, energia- ja kliimaprobleeme, eelkõige õiglast üleminekut puhtale, kliimaneutraalsele ja kerksele majandusele 2050. aastaks, pöörates erilist tähelepanu eluasemetele, vaesusele, kultuuripärandile ning digitehnoloogia potentsiaali kasutamisele innovatsiooni ja energiatõhususe eesmärgil, et toetada funktsionaalsete linnaalade arengut ning linna- ja maapiirkondade vahelisi ühendusi.

Artikkel 6
Äärepoolseimad piirkonnad

Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavades määratakse kindlaks meetmed, millega kaetakse struktuuritoetus nende piirkondade majanduslikuks, sotsiaalseks ja territoriaalseks arenguks ning tegevuskulud või hüvitis, sealhulgas avaliku teenindamise kohustuse ja lepingute alusel teenuste osutamise eest kõnealustes piirkondades, et kompenseerida lisakulusid, mis tekivad äärepoolseimates piirkondades ELi toimimise lepingu artikli 349 esimeses lõigus loetletud ühe või mitme nende piirkondade arengut püsivalt piirava asjaolu tõttu.

II PEATÜKK

Interregi kava

Artikkel 7
Kohaldamisala

1. Interreg keskendub järgmiste koostöosuundade toetamisele:
 - (a) kõrvuti asuvate piirkondade koostöö, mille eesmärk on toetada integreeritud ja harmoonilist piirkondlikku arengut maismaa- ja merepiiride vahetus naabruses asuvates piirkondades (piiriülene koostöö);
 - (b) suurematel riigiülestel territooriumidel või merepiirkondade ümbruses tehtav koostöö, milles osalevad liikmesriikide ja mitteliikmesriikide riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud partnerid ning mille eesmärk on saavutada suurem territoriaalne sidusus (riikidevaheline koostöö);
 - (c) koostöö ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikkuse suurendamiseks, edendades kogemuste vahetamist, uuenduslikke lähenemisviise ja suutlikkuse suurendamist (piirkondadevaheline koostöö);
 - (d) äärepoolseimate piirkondade omavaheline koostöö ja nende koostöö naabruses asuvate mitteliikmesriikidega või piirkondliku integratsiooni ja koostöö organisatsioonidega, et hõlbustada nende piirkondlikku lõimumist ja harmoonilist arengut nende naabruses (äärepoolseimate piirkondade koostöö).

Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud erinõudeid, toimub koostöö kahe või enama Euroopa partneri vahel, kellest ükski ei ole liikmesriik ega selle piirkond, vastavalt määruses XX [Gloaalne Euroopa] sätestatud erieeskirjadele.

2. Interregi kava peatükke, millega toetatakse piiriülest, riikidevahelist või piirkondadevahelist koostööd, rakendatakse eelarve jagatud täitmise raames. Äärepoolseimate piirkondade koostööd toetavates peatükkides sisalduvaid

instrumendi „Gloaalne Euroopa“ toetusi võib rakendada eelarve jagatud või kaudse täitmise raames. Lõikes 1 osutatud koostööprogramme, mida kaasrahastatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse fondist, võib toetada määruse XX [instrument „Gloaalne Euroopa“] artikli 3 lõike 1 punktides a, b, c ja e osutatud sammastest.

3. Interregi kava suhtes kohaldatakse määruses (EL) [RPP määrus] sätestatud norme, välja arvatud juhul, kui käesolevas määruses on Interregi kava rakendamiseks sätestatud konkreetsemad normid.
4. Lisaks määruse (EL) [RPP määrus] artikli 3 punktides a ja c sätestatud erieesmärkidele toetab Interreg eesmärke „koostöö parema juhtimine“, ohutum ja turvalisem Euroopa“ ning „Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga piirnevate piirkondade kerksuse suurendamine“.
5. Kui piiriülese programmi PEACE PLUS eesmärk on toetada rahu ja leppimist, peab ERF määruse (EL) [RPP määrus] artikli 2 üldeesmärgi a raames aitama erieesmärgina edendada ka asjaomaste piirkondade sotsiaalset, majanduslikku ja piirkondlikku stabiilsust, eelkõige kogukondadevahelise ühtekuuluvuse arendamise meetmete abil.
6. Interregi kava suhtes ei kohaldata määruse (EL) [RPP määrus] artikleid XX [laenutoetus], XX [laenuleping ning laenutehingud], XX [vahehindamine] ega artikli 14 lõiget 2 [25 %-ne kohandatav summa].

Artikkel 8

Interregi kava peatükkidele esitatavad nõuded

1. Interregi kava sisaldab Interregi kava peatükke. Iga peatükk vastab koostööle konkreetses geograafilises piirkonnas.
2. Tulevase korraldusasutuse asukohaliikmesriik esitab Interregi kava peatüki komisjonile hiljemalt kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist kõigi osalevate liikmesriikide ja mitteliikmesriikide nimel.
3. Interregi kava igas peatükis esitatakse järgmised elemendid kooskõlas käesoleva määruse lisas esitatud vormiga. Interregi kava peatükis tuleb:
 - (a) märkida ära asjaomane Interregi koostöösund ja geograafiline ulatus;
 - (b) kirjeldada Interregi kava peatüki sekkumisstrateegiat, mis põhineb hõlmatud ala territoriaalsete vajaduste ja puudujääkide selgel analüüsil, loetleda koostöömeetmed, sealhulgas territoriaalse või kohaliku arengu meetmed, ning selgitada, kuidas need meetmed aitavad eeldatavasti saavutada määruse (EL) [RPP määrus] artiklites 2 ja 3 [poliitikaeesmärgid] sätestatud eesmärke ja käesoleva määruse artikli 7 lõikes 4 osutatud Interregi erieesmärke ning minna üle kliimanetraalsusele;
 - (c) esitada meetmete loetelu ja kirjeldus, sealhulgas üld- ja erieesmärgid, mida iga meetmega peamiselt taotletakse, ning kavandatud vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste loetelu koos nende saavutamise esialgse lõppkuupäevaga programmitöö perioodi jooksul. Sihtväärtuste jaoks kavandatud näitajad põhinevad määruse XX [tulemusraamistiku määrus] I lisas loetletud väljundnäitajatel, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel;
 - (d) esitada meetmete hinnangulised kogukulud koos teabega olemasoleva või kavandatava liidupoolse rahastamise kohta, kui see on asjakohane, ning

asjakohased põhjendused ja selgitused selle kohta, kuidas see on kooskõlas kulutõhususe ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega ning vastavuses eeldatava majandusliku ja sotsiaalse mõjuga;

- (e) määrata kindlaks selge kord Interregi kava peatüki tulemuslikuks seireks ja rakendamiseks igas liikmesriigis, sealhulgas vastutavad asutused ja loodud seirekomisjonid, mis kajastavad eesmärki luua partnerluspõhimõttel põhinev tugev mitmetasandilise valitsemise süsteem, ning esitada kavandatud lähenemisviis seoses teabe, teabevahetuse ja nähtavusega kooskõlas määruses XX [tulemusraamistiku määrus] sätestatud eeskirjadega;
- (f) edendada partnerlust ja teadmiste vahetamist, kirjeldades, milliste sidusrühmadega on konsulteeritud, kuidas nad välja valiti, kuidas on tagatud nende esinduslikkus ja kuidas nende panus kajastub Interregi kava peatükis kooskõlas partnerluse käitumisjuhendiga, ning lisades kokkuvõtte konsultatsiooniprotsessist, mis Interregi kava peatüki ettevalmistamisel läbiti;
- (g) määrata kindlaks vastutuse jagunemine osalevate liikmesriikide ja asjakohasel juhul mitteliikmesriikide vahel juhul, kui korraldusasutus või komisjon teeb finantskorrektsioone vastavalt riikliku ja piirkondliku partnerluse fondi tegevust reguleerivatele eeskirjadele, mis on sätestatud määruses (EL) [RPP määrus];
- (h) selgitada korda ja süsteeme, millega tagatakse liidu vahendite korrapärane, tulemuslik ja tõhus kasutamine kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise ja liidu finantshuvide kaitsega.

Artikkel 9

Interregi kava heakskiitmine ja muutmine

1. Komisjon võtab kooskõlas artikli 13 lõikes 2 osutatud menetlusega [komiteemenetlus] vastu rakendusakti, milles sätestatakse:
 - (a) Interregi kava peatükkide loetelu, peatükkidega hõlmatud vastavad piirkonnad ja esialgsed eraldised fondist ning, kui see on asjakohane, instrumendist „Gloaalne Euroopa“;
 - (b) kui see on asjakohane, üksikasjalik kord, mis hõlmab Interregi rakendamise konkreetseid üksikasju, et tagada järjepidev lähenemisviis.

Esimese lõigu punktis a osutatud elemendid määratakse kindlaks teabe põhjal, mille iga liikmesriik esitab selle kohta, kuidas ta kavatseb jaotada oma osa Interregi kava eraldises, mis on määratud vastavalt määruse (EL) [RPP määrus] I lisas [igale liikmesriigile fondist antava liidu rahalise toetuse arvutamise meetodika] esitatud meetodikale.

Esimeses lõigus osutatud rakendusakt moodustab Interregi kava üldosa.

2. Komisjon hindab Interregi kava peatükke või Interregi kava muudetud peatükke, mille on esitanud korraldusasutuse asukohaliikmesriik, nelja kuu jooksul alates nende esitamisest. Hindamisel kontrollib komisjon, kas Interregi kava peatükk vastab kõigile artiklis 5 sätestatud nõuetele ja käesoleva määruse lisas esitatud vormile [Interregi peatüki vorm]. Komisjon võib esitada tähelepanekuid ja paluda lisateavet. Heakskiitmise tähtaja arvestamine katkestatakse järgmisel päeval pärast seda, kui komisjon saadab liikmesriigile oma tähelepanekud või palve esitada läbivaadatud dokumendid, kuni kuupäevani, mil liikmesriik komisjonile vastab.

3. Kui korraldusasutuse asukohaliikmesriigi esitatud Interregi kava peatükid või muudetud Interregi kava peatükid vastavad kõigile artiklis 8 sätestatud nõuetele ja käesoleva määruse lisas esitatud vormile, kiidab komisjon need Interregi kava peatükid [või muudetud Interregi kava peatükid] rakendusaktiga heaks.
4. Pärast Interregi kava peatükkide heakskiitmist vastavalt lõikele 3 võib komisjon iga kolme kuu järel rakendusaktidega heaks kiita Interregi kava hiljem esitatud peatükid, mis vastavad kõigile artiklis 8 [Interregi kava peatükkidele esitatavad nõuded] osutatud nõuetele ja käesoleva määruse lisas esitatud vormile [Interregi peatüki vorm]. Muudel juhtudel võib komisjon korraldusasutuse asukohaliikmesriigi taotluse korral kiita Interregi kava peatükkide muudatusi heaks iga kuue kuu järel.
5. Lõigetes 3 ja 4 sätestatud rakendusaktides sätestatakse iga Interregi kava peatüki kohta:
 - (a) Interregi peatüki hinnangulised kogukulud, mille komisjon on korraldusasutuse asukohaliikmesriigi ettepaneku alusel kindlaks määranud;
 - (b) määruse (EL) [RPP määrus] alusel antava rahalise toetuse summa ning, kui see on asjakohane, instrumendist „Gloaalne Euroopa“ antava rahalise toetuse summa ja riigi sellise rahalise osaluse summa, mis ei ole riiklik kaasrahastamine;
 - (c) liidu toetuse kogusumma aastas, nagu on osutatud määruse (EL) [RPP määrus] artiklis 14 [kulukohustused];
 - (d) tehtavate eelmaksete summa ja see, kas eelmaksed tuleb täielikult välja maksta peatüki heakskiitmise aastal või osadena vastavalt määruse (EL) [RPP määrus] artikli 17 lõikele 2.
6. Interregi kava asjaomase peatüki heakskiitmise otsus on rahastamisotsus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 110 lõike 1 tähenduses ning kui see on korraldusasutuse asukohaliikmesriigile teatavaks tehtud, tähendab see juriidilise kohustuse võtmist.
7. Interregi kava peatükis ette nähtud liidu rahalise toetuse, mitteliikmesriikide rahalise osaluse ja riikliku kaasrahastamise kogusumma ei tohi ületada peatüki hinnangulisi kogukulusid.

Artikkel 10

Interregi kava peatüki eest vastutavate asutuste ja seirekomisjoni ülesanded

1. Interregi kava peatükis osalevad liikmesriigid ja asjakohasel juhul mitteliikmesriigid määravad kindlaks ühe korraldusasutuse ja ühe auditeerimisasutuse, mis asuvad samas liikmesriigis. Määruse (EL) [RPP määrus] artiklis 49 osutatud koordineerivat asutust Interregi kava jaoks ei määrata.
2. Lisaks määruse (EL) [RPP määrus] artiklile 50 vastutab iga Interregi kava peatüki korraldusasutus peatüki haldamise eest, et saavutada selle eesmärgid, ja tema ülesanded on järgmised:
 - (a) koostada ja esitada komisjonile Interregi kava peatüki maksetaotlused kooskõlas määruse (EL) [RPP määrus] artikliga 63 [maksed];
 - (b) esitada 15. veebruariks ja 31. juuliks prognoosid jooksva kalendriaastal ja järgneval kalendriaastal esitatavate maksetaotluste summa kohta vastavalt määruse (EL) [RPP määrus] X lisas esitatud vormile [maksete prognoosid];

- (c) allkirjastada ja esitada määruse (EL) [RPP määrus] artikli XX lõike 1 punktis a [iga-aastane kinnituspakett] osutatud liidu vahendite haldaja kinnitus vastavalt kõnealuse määruse XII lisas esitatud vormile;
 - (d) kooskõlastada kõik määruse (EL) [RPP määrus] artiklis 70 [iga-aastane kinnituspakett] osutatud iga-aastase kinnituspaketi raames nõutavad dokumendid ja esitada need komisjonile.
3. Interregi kava peatükis osalev liikmesriik ja asjakohasel juhul mitteliikmesriik võib otsustada, et määruse (EL) [RPP määrus] artiklis XX [korraldusasutuse ülesanded] osutatud juhtimiskontrollid tehakse selliselt, et iga liikmesriik määrab asutuse või isiku, kes vastutab selliste kontrollide eest tema territooriumil. Komisjon võib artikli 9 lõikes 1 [Interregi kava heakskiitmine ja muutmine] osutatud rakendusaktis sätestada täiendavad nõuded, mida sellised asutused või isikud peavad täitma.
 4. Korraldusasutust abistab ühine sekretariaat, mille töötajad esindavad Interregi kava peatükis osalevaid riike. Ühine sekretariaat abistab korraldusasutust ja seirekomisjoni nende ülesannete täitmisel. Samuti jagab ühine sekretariaat potentsiaalsetele toetusesaajatele teavet rahastamisvõimaluste kohta Interregi programmide raames ning abistab toetusesaajaid ja partnereid tegevuste rakendamisel.
 5. Lisaks määruse (EL) [RPP määrus] artiklis 52 [auditeerimisasutuse ülesanded] sätestatud eeskirjadele, kui tegemist on Interregi kava peatükkidega ja auditeerimisasutusel ei ole volitusi täita oma ülesandeid kogu territooriumil, mis on koostööprogrammiga hõlmatud, abistab teda audiitorite rühm, kuhu kuulub üks esindaja igast Interregi programmis osalevast liikmesriigist ning asjakohasel juhul mitteliikmesriigist. Iga liikmesriik ja asjakohasel juhul mitteliikmesriik vastutab oma territooriumil tehtavate auditite eest.
 6. Iga Interregi kava peatüki jaoks luuakse seirekomisjon. Seirekomisjon vastutab Interregi tegevuste valimise eest kooskõlas Interregi kava peatüki strateegia ja eesmärkidega. Komisjon võib artikli 9 lõikes 1 [Interregi kava heakskiitmine ja muutmine] osutatud rakendusaktis sätestada täiendavad nõuded, mida seirekomisjon peab täitma.

Artikkel 11

Mitteliikmesriike käsitlevad sätted

1. Komisjon ja asjaomased liikmesriigid määravad kindlaks määruse (EL) [RPP määrus] alusel antava toetuse sellistele Interregi kava peatükkidele, mida toetatakse ka instrumendist „Globaalne Euroopa“, sealhulgas äärepoolseimate piirkondade jaoks. Igale liikmesriigile kindlaks määratud toetust ei jaotata hiljem asjaomaste liikmesriikide vahel ümber. Instrumendist „Globaalne Euroopa“ Interregi kava peatükkidele antava toetuse puhul võetakse arvesse liikmesriikide ja instrumendi „Globaalne Euroopa“ toetusesaajate osalust. Määruse (EL) [RPP määrus] alusel antavat toetust antakse liiduvälise piiriülese koostöö peatükkidele tingimusel, et instrumendist „Globaalne Euroopa“ antakse proportsionaalsed summad.
2. Interregi kava peatüki rakendamiseks mitteliikmesriigis eelarve jagatud täitmise raames sõlmivad liitu esindav komisjon ja iga osalev mitteliikmesriik, kes on esindatud vastavalt oma riiklikule õigusraamistikule, rahastamislepingu. Kõnealust rahastamislepingut loetakse vahendiks, millega täidetakse liidu eelarvet kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509.

Rahastamislepingu osaline võib olla ka asjaomase Interregi kava peatüki korraldusasutuse asukohaliikmesriik, kes on esindatud vastavalt oma riiklikule õigusraamistikule.

Kui mitteliikmesriik peab kandma korraldusasutusele üle Interregi kava peatüki toetuseks ette nähtud rahalise osaluse, mis on muu kui liidu toetuse kaasrahastus (edaspidi „riigi rahaline osalus“), sätestatakse riigi osalust käsitlevad eeskirjad rahastamislepingus.

Kõik rahastamislepingud sõlmitakse esimese eelarvelise kulukohustuse võtmise aastale järgneva aasta 31. detsembriks ja leping loetakse sõlmituks päeval, mil viimane lepinguosaline on selle allkirjastanud. Kui Interregi kava peatükk hõlmab rohkem kui ühte kolmandat riiki, sõlmitakse vähemalt üks rahastamisleping enne esimeses lauses nimetatud allkirjastamiskuupäeva.

3. Kui tegevuse elluviimine eeldab, et toetusesaaja, kes on mitteliikmesriigis asuv avaliku sektori asutus, sõlmib lepingu teenuste, asjade või ehitustööde hankimiseks, võib kõnealune toetusesaaja kohaldada ühte järgmistest:
 - (a) asjaomase mitteliikmesriigi õigus- ja haldusnormid, tingimusel et rahastamisleping seda võimaldab ja et leping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse alusel või asjakohasel juhul madalaima hinnaga pakkumuse alusel, vältides samas huvide konflikti;
 - (b) määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklites 181 ja 182 ette nähtud hankemenetlusi.

Artikkel 12

Vahendite tagastamine ja lõpetamine

1. Kui [2029. või] 2030. aastaks ei ole Interregi kava peatükki asjaomase aasta 31. märtsiks komisjonile esitatud, jaotatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse määruse alusel kõnealusele Interregi kava peatükile ette nähtud iga-aastane toetus ümber muule Interregi kava peatükile, milles asjaomane liikmesriik osaleb.
2. Kui 31. märtsiks 2031 on endiselt Interregi kava peatükke, mida ei ole komisjonile esitatud, eraldatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse määruse alusel nende Interregi kava peatükkide jaoks järelejäänud aastateks kuni aastani 2034 ette nähtud toetus, mida ei ole ümber jaotatud muule Interregi kava peatükile, sellisele Interregi peatükile, milles asjaomane liikmesriik osaleb.
3. Interregi kava peatükk, mille komisjon on juba heaks kiitnud, lõpetatakse või selle eraldist vähendatakse kooskõlas kohaldatavate eeskirjade ja menetlustega, eriti kui
 - i. ükski liiduvälist piiriülest koostööd käsitleva Interregi kava peatükiga hõlmatud partnerriik ei ole allkirjastanud asjaomast Interregi kava rahastamislepingut artikli [XX] kohaselt sätestatud tähtaegadeks või
 - ii. Interregi kava peatükki ei ole võimalik osalevate riikide vaheliste probleemide tõttu kavandatud viisil ellu viia.

Esimeses lõigus osutatud juhtudel eraldatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse määruse alusel ette nähtud toetus, millele on osutatud lõikes 1 ja mis vastab aastastele osamaksetele, mida ei ole veel kulukohustustega seotud, või kulukohustusega seotud aastastele osamaksetele, mis on sama eelarveaasta jooksul

täielikult või osaliselt vabastatud ning mida ei ole ümber jaotatud muule Interregi kava peatükile, sellisele muule Interregi kava peatükile, milles asjaomane liikmesriik osaleb.

4. Käesoleva artikli kohaselt vähendatud [välisfondide] toetust kasutatakse vastavalt [instrumendi „Gloaalne Euroopa“] määrusele.

Artikkel 13 **PEACE PLUS**

1. PEACE PLUSi peatükk hõlmab Iirimaa ja Põhja-Iirimaa piiriäärsete krahvkondade vahelist koostööd, mida rakendatakse eelarve jagatud täitmise raames nii Iirimaa kui ka Ühendkuningriigis.
2. Kui korraldusasutuseks on määratud ELi programmide erikolleegium, käsitatakse seda liikmesriigis asuvana.
3. Ühendkuningriigi rahaline osalus liidu meetmetes seoses tema osalemisega PEACE PLUSi peatükis määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 2 punktis e osutatud sihtotstarbelise välistulu vormis on osa [rubriigi 1 [...] allprogrammi „Interregi kava“] eelarveassigneeringutest.
4. Kui PEACE PLUSi peatüki eesmärk on toetada rahu ja leppimist, peab see ka aitama edendada asjaomaste piirkondade sotsiaalset, majanduslikku ja piirkondlikku stabiilsust, eelkõige kogukondadevahelise ühtekuuluvuse arendamise meetmete abil.
5. Kui PEACE PLUSi peatüki eesmärk on toetada rahu ja leppimist, võib toetatavates tegevustes olla partnereid ainult ühest osalevast riigist.

III PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 14 **Komiteemenetlus**

Komisjoni abistab määruse [RPP määruse] artikli 88 kohaselt loodud komitee.

Artikkel 15 **Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates määruse (EL) [...], millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond aastateks 2028–2034, kohaldamise kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja kõikides liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTS- JA DIGISELGITUS

[...]